

тику, але й чітко фіксувати ділові якості студента, його професійні успіхи, рівень теоретичних знань, професійної підготовки, навичок роботи на комп'ютері, які обов'язково мають враховуватися при оцінюванні підсумкових результатів практики студента.

Крім того, проведення практики може ускладнюватися наявністю труднощів, пов'язаних із переведенням теоретичних знань у площину рішення практичних проблем. Як відомо, становище студента під час практики характеризується певною подвійністю: він є учасником двох видів діяльності — навчальної і професійної. Навчальна діяльність, яка ще незавершена, накладається на виробничу, що має принципово інші засоби здійснення (мета, мотив, контроль). Сумнівно, щоб студенти після засвоєння теоретичних знань на лекціях і семінарах, перебуваючи на практиці, зразу переводили їх на мову практичних дій. У реальності цього не існує. Подолати цю ситуацію можна шляхом використання у навчальному процесі підготовки магістрів концептуально-аналітичних і проблемних лекцій. Це дозволить підвищити ефективність сприйняття навчального матеріалу, забезпечити зв'язок теорії з практикою і буде сприяти тому, щоб студенти сприймали теоретичні знання через призму практичних проблем.

М. Т. Краснюк, канд. екон. наук, доцент
кафедри інформаційних систем в економіці

КУРС «УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ» ЯК СКЛADOVA ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ MBA В УКРАЇНІ

Програма підготовки MBA є комплексною — в ній гармонійно поєднуються питання менеджменту, маркетингу і управління фінансами. Разом з тим вона надає студенту можливість спеціалізації відповідно до особливостей його практичної діяльності. На підставі вивчення західного досвіду, можна стверджувати, що програма MBA передбачає дві ступені навчання: на першому етапі увага приділяється основам менеджменту; на наступному етапі вивчаються вибіркові дисципліни, спрямовані на стратегічний менеджмент: фінансів інновацій, маркетингу, людських ресурсів та знання.

Зважаючи на предмет даного дослідження, приділимо увагу саме стратегії управління корпоративними знаннями. Корпоративні знання є найважливішим ресурсом сучасного підприємства і ефективне використання цього ресурсу здатне значно вплинути на підвищення його конкурентоздатності, інвестиційної приваб-

ливості і капіталізації. Управління знаннями (Knowledge Management) є однією з основних концепцій менеджменту, які впливають на сучасні тенденції розвитку бізнесу, поряд з тотальним керуванням якістю (TQM), удосконалюванням і реінжинірингом бізнес-процесів (BPI, BPR), електронною комерцією, методологіями Balanced Scorecard, EVA, ABC.

Отже, *курс управління знаннями* — повинен бути заснований на інтегральному підході до створення, накопичення і управління кодифікованими і не кодифікованими корпоративними знаннями. Метою вивчення курсу є навчання ефективному використанню знань і інформації, накопичених в компанії. Курс призначений для директорів з розвитку, з маркетингу, начальників інформаційно-аналітичних підрозділів, IT і HR директорів.

Викладемо основні розділи дисципліни: вступ в управління знаннями; задачі управління знаннями. Основні етапи проекту по управлінню знаннями; проведення діагностики ресурсів знань і джерел інформації; обмін знаннями; мотивація співробітників до обміну знаннями; центр знань і його основні функції. Інформаційне забезпечення бізнесу; центр знань і його основні функції. Управління знаннями компанії; розробка політики управління знаннями в компанії; реалізація політики управління знаннями. Підбиття підсумків.

Викладемо *пропозиції щодо практичної частини курсу «Управління знаннями»*. Стандартна тривалість практичної частини курсу 10—16 годин. Програма для кожної групи коригується викладачем з урахуванням галузі народного господарства, де працюють магістранти. В ході практичних занять доцільно провести наступний тренінг: формуються основні групи учасників проекту по управлінню знаннями, які представляють різні підрозділи компанії; групи визначають свою роль і завдання в проекті по управлінню знаннями, відповідні завданням корпоративні підрозділи; учасники визначають ефективність управління знаннями для свого підрозділу; кожна з груп виконує «пілотний проект», відповідний реальним завданням підрозділу; групи намічають стратегію і тактику подальших дій, використовуючи найефективніші для цих цілей інструменти управління знаннями; визначаються основні напрями взаємодій груп/підрозділів і налагоджуються ефективні комунікації; формується співтовариство по управлінню знаннями, визначаються його основні функції і завдання.

Крім проведення тренінгу, практична частина курсу передбачає проведення лабораторних занять, що передбачають здійснен-

ня дослідного проекту з метою закріплення на практиці розуміння процесів розміщення і моніторингу систем управління знаннями. В ході лабораторних занять передбачається використання спеціалізованих додатків IBM Lotus: Lotus Discovery Server та Domino Extended Search.

На думку провідних західних аналітиків найближчими роками інвестиції корпорацій в управління знаннями зростатимуть прискореними темпами. Отже, включення вибіркового курсу «Управління знаннями» в програму підготовки магістрів ділового адміністрування наразі є актуальним питанням. Адже саме управління знаннями найближчим часом стане ключовою технологією, що визначає парадигму глобального менеджменту в цілому.

Я. В. Крушельницька, канд. екон. наук, доцент
кафедри управління персоналом

РЕПРОДУКТИВНІ І ПРОДУКТИВНІ МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ І ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ»

Навчання як специфічна форма людської діяльності, пов'язана із засвоєнням теоретичних знань, формуванням практичних навичок і вмінь, розвитком творчих здібностей, ґрунтується на активізації пізнавальних процесів та мотивуванні позитивного емоційного ставлення студентів до навчального процесу і його результатів шляхом застосування відповідних дидактичних методів.

Вибір форм, методів, прийомів і засобів вивчення конкретної навчальної дисципліни залежить від специфіки її предмета і об'єкта, місця в системі наук та взаємозв'язків з останніми.

Об'єктом фізіології і психології праці є людина як живий організм і особистість, а предметом — закономірності динаміки її фізіологічних і психологічних функцій в процесі праці. В системі навчальних дисциплін, які формують фахівця з економіки праці і управління персоналом, фізіологія і психологія праці розглядається як теоретична основа організації праці. В зв'язку з цим її вивчення передбачає формування у студентів засад логічного, системного, свідомого, самостійного вивчення теоретичного матеріалу; формування і розв'язання проблемних ситуацій; постановку проміжних і кінцевих цілей при розгляді кожної теми; акцент на практичне значення фізіологічних і психологічних аспектів організації праці.